

OBŁĘDLIWOŚĆ (69) *sb f*

obłądliwość (67), **obłądliwość** *LibMal* (2).

Oba o jasne.

sg *N* obłądliwość (5), obłądliwość (1). ◇ *G* obłądliwości (9). ◇ *D* obłądliwości (1). ◇ *A* obłądliwość (3), obłądliwość (1). ◇ *I* obłądliwością (4). ◇ *L* obłądliwości (6). ◇ *pl N* obłądliwości (4). ◇ *G* obłądliwości (16). ◇ *D* obłądliwościami (3). ◇ *A* obłądliwości (10). ◇ *I* obłądliwościami (1). ◇ *L* obłądliwościach (5); -ach (4), -äch (1); -ach *LubPs*; -ach : -äch *RejPos* (3:1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Błądne, fałszywe, mylne pojęcie, mniemanie; nieprawda, fałsz; error Vulg, Modrz* (27) : *A* yfch then tho pawel baczil yakąfz obledliwofcz wthym Michalie. Namawyalgo abi fnym fchedl do kfyzedza Stanisława a Navką o Panye Chriftułfzye od nyego wzyal. *LibMal* 1554/188v, 1554/190v; *ModrzBaz* 62v.

W przeciwstawieniu: »obłądliwość ... prawda« (1): Tacyc Bifkupowie Swięci/ którzy tak budowali Kościół/ rolfądźali obłądliwości od prawdy: tłumili Kácérze. *BiałKat* 36.

Wyrażenia: »obłądliwość w wierze« (1): [świadek] fpewnych znakow obaczill obłądliwofcz the⁸⁰ tho Michala w wyerze fzywenthey *LibMal* 1554/187.

»obłądliwością zwiedziony« (1): Co iefliby wfthąpiło á fpaczyło fie ferce twoie/ tak żebyś niechciał fluchac/ á obłądliwością zwiedziony [errore deceptus] dał byś chwałę bogom inym/ á fluzył im *Leop Dent* 30/17.

a. *Złudne wartości, które oferuje świat; coś, co ludzi, mami, wprowadza w błąd, sprowadza na złą drogę* (16) : Drogá ich nyechay będzie zakryta ciemnością/ *A* ząwždy zámotáną tu obłądliwofcyą *LubPs* I3.

W przeciwstawieniu: »obłądliwości ... światłości« (1): [słowo Boże] Té światá obłądliwości/ Prowadzi w Pánfkié światłości. *KochMRot* A3.

W charakterystycznych połączeniach: obłądliwości ciemne, marne (2), wielkie, zamotane.

Wyrażenia: »obłądliwości tych czasow« (2): Wizerunk prąwéy Wiary Chrześciánfkiéy [...] przeciwko wfzytkim obłądnościom tych czáfów/ bårzo pożyteczny. *BiałKat kt [idem]* 1.

»obłądliwość lasa« (1): O nędzna owieczko á nędzny człowiecze [...] czemu fie oddzyelafz od ftádá iego/ zá márną obłądliwofcią ciemnego á głuchego lálá [= światá] tego? *RejPos* 168v.

»obłądliwości fałecznych nauk« (1): [Pan wymiotawszy z owczarni naszej] ćirnie á kámienie/ to ieft/ wfzytki omyłki á obłądności fałecznych náuk á wymyflów światá tego/ poruczył iá [...] páfterzom *RejPos* 124v.

»obłądliwości (tego) światá« [szyk 9:1] (10): Iáko ząwždy iefth zacnieyfzy ten rozum/ który fie zgadza z wolą Bożą/ niż wykretny/ który fie vda zá obłądliwofcyámi fwyátá niczemnego. *LubPs* bb3v *marg*, bb4 *marg*: [serce ludzkie] więcey folguie myflam fwym/ á obłądnościom tego światá/ niżli fzczyrey woley á náuce Páná fwoiego *RejPos* 65, 2v, 125, 162v, 188, 262v, 351; *KochMRot* A3.

»świeckie obłądliwości« (1): *A* obrociłem s pilnością k temu fwoye nogi/ Abych w fwiadectwách twich fwiętych iuz befpiecznie chodził Od fwyeckich obłądności ządze fwe odwoził *LubPs* bbv.

Szeregi: »marności a obłądliwości« (1): Vczyńże nas łobie nález wżechmogący Pánie wdzyęcznemi á wiernemi owieczkami łobie/ á nie odbiegay nas w tym głuchym lefie márności á obłądliwości [!] tego łwiátá *RejPos* 262v.

»niebezpieczeństwa a obłądliwości« (1): ten łwięty nam obiecány Krol [...] wiedzie nas przez morze á przez pufzczą do ziemie nam obiecány/ tho ielt przez rozmáite niebezpieczeństwá á obłądliwości tego nędznego łwiátá *RejPos* 2v.

»omyłki a obłądliwości« (2): co ielt nawiętszy á napřednieyły początek zbáwienia człowieká káždego/ łzukác/ zábiegác á dowiedowác łie w tych omyłkach á obłądłwołciach łwiátá tego/ iáko łie ma káždy práwie dowiedowác o Pánu łwoim *RejPos* 351, 125.

»zwody a obłądliwości« (1): [*Ociec nasz*] iuz nam miał iáłnie á oczywłfcie okázác włzytki zwody á obłądłwołci łwiátá tego. *RejPos* 188v.

b. O odstępstwach w wierze (5) :

Wyrażenie: »obłądłwołć ludzka, swowolnych ludzi« (4:1): Aleć Luterowá y Kálwinowá náuká y wykłád píłmá/ obłądłwołciá ludzká ma być przyłtoynie názwány. *WujJud* 5, 5, 16v, Mm7; *WujJudConf* 5.

Szereg: »kacerstwa i obłądłwołci« (1): łtárzy oni Monárchowie/ Cefárze/ y Krolowie [...] odłtápiwłzy łtárożytnego Kołciółá Powłzechnego/ nowych Kácerłtw y obłądłwołci łwowlnych łudzi broníc mieli *WujJud* 16v.

2. Pomyłka, błąd; error Vulg, JanStat [w tym: czyja (4): pron poss (3), G sb (1)] (12) : mądry czowiek głupie łobie pocnie/ cnotliwy niedobrze połtápy/ iáko włzyscy by náleplzy máiá łwé obłądłwołci *MurzNT* 61; *KromRozm II* p4v marg; [młodzi ludzie] ná ołtátek vznawáią wıec obłądłwołć łwoię/ y poniechywáią włzytkiego. *GórnDworz* L13; *CzechRozm* 69v; *CzechEp* 9; *ZawJeft* 27.

W połączeniu szeregowym (1): Abowiem nápomínánie náłłe nie (byłó) z obłądłwołci/ áni z nie czyłłóci/ áni ná zdrádzie [*non de errore neque de immunditia neque in dolo*] *Leop* 1. *Thess* 2/3; *WerGołc* 203.

W formule prawniczej (1): Przywileie/ Inłtrumentá/ przedawánie/ kupowánie [...] vmorzamy y z nich nam y potomkom náłzym y Zakonowi nie przez obłądłwołć [*non per errorem JanStat* 867]/ nie [!] zá przymulżeniém/ áni zá nieobaczeniém/ ále wolnie/ łwobodnie/ y z pewnéy wıádomołci/ ná wieki złtępuiemy/ wyrzékamy łie z nich *SarnStat* 1089.

Szeregi: »niezgody, obłądłwołci« (1): Ale iż w nich wiele niezgody/ częgo y łam X.K. záprzec nie może/ wiele obłądłwołci/ cze⁸⁰ w łłowie Bożym niemáłz/ ráczey iuz byłó rzecz tę łamym łłowem Bożym odpráwowác. *CzechEp* 52.

»obłądłwołci i omieszkánie« (1): dla tego/ iż dwá vrzędnicy w iednych łpráwách obiéráią łie [...] á ztád przydawály łie obłądłwołci y omieszkánie w tych rzeczach [*committebantur errores et negligentiae JanStat* 293]/ ktoré im przynależáło opátrowác y czyníc *SarnStat* 310.

»omyłności i obłądłwołci« (1): Przetółz ía to włzyłtko vwázáiąc wołę przy takim wyrozumieniu tych łat Sáulowych/ przełtác á z dobrym łumnieniem/ niżbym píłmu ł. omyłności y obłądłwołci przyczytác miał. *CzechRozm* 140v.

3. *Niewłaściwe, złe postępowanie; błędzenie; grzech [w tym czyja (26): pron poss (25), G sb (1)] (30):* *RejPs* 159v; *BibRadz Hebr* 9/7; Thoc iest włytká łprawá zbáwienia náłzego/ ábychmy vznawły fie z obłędliwości łwoich/ obracáli fie do prawdziwego głofu Pánłkyego *RejAp* 12v; ielliże w tey obłędliwości zginiełz/ thedy iuz y z dułzą y s ciálem zginiełz *RejAp* 37v, 33; *RejPos* 3, 11v, 12, 126, 168 (12); *RejZwierc* 138.

W połączeniu szeregowym (1): gdy będziełz wiernie dufał iemu/ iáko wiernemu á prawdziwemu Pánu łwemu/ w káżdym vpadku łwoim/ w káżdym omyleniu á obłędliwości łwoiey/ iż on przełrzy áż do łerca twego *RejPos* 126.

W przeciwstawieniu: »obłędliwość ... sprawiedliwość« (1): [*Mój wiekuisty pasterz*] Wrócił mię z dziwnych obłędliwości Ná łciéłzkę iáwnéy łprawiedliwości *KochPs* 33.

W charakterystycznych połączeniach: obłędliwości dziwne, marne (3), pierwsze (3), stare, swowolne, łłościwe (2); obłędliwości przestać, rozłitować się, rozłzałować się, ulitować się; z obłędliwości stroić pokutę, uznać się; w obłędliwości trwać, zginąć.

Szeregi: »obłędliwości a sprosne náłogi« (1): káżdemu chce być Bogiem miłostíwym/ á przyięć go w miłofierdzye łwe/ gdy fie vzna á przestánie onych łwowlnych obłędliwości łwoich/ á onych łprołnych náłogow łwoich. *RejPos* 87v.

»obłędliwości a nikczemności (a. łłżby nikczemne)« [*szyk 1:1*] (2): A iefliż iefłzce dłużey w tych obłędłwołciach á w tych łłżbach łwych nikczemnych trwáć będzemy [...] mułi nas precz odrzucić łpołu s nimi od łwiętego Máyełtatu łwego. *RejPos* 219, 196.

»obłędliwość a uniesienie« (1): A thoc łą przyczyny obłędliwości náłzey á vniefienia náłzego/ iż gđzyekolwiek iedno namniey odłtápyemy z náuki Páná łwego [...] tho on theż wnet odłthápi od nas *RejPos* A5v.

»upadek a obłędliwość« (2): pytay fie pilno o Pánu łwoim/ y o miłofierdzyu ie⁸⁰/ á nie włtyday mu fie zwierzyć vpadku łwoiego á obłędliwości łwoiey *RejPos* 120, 107.

W przen (4): A zwłecz ono łtáre odzyenie onych dawnych obłędliwości łwoich/ á podłóž ie ná gołcinieć [!] iechánia iego. *RejPos* 87v; iáko łlepi ieden zá drugim lezyemy pádáiąc w thy doły nędznych obłędliwości náłzych/ á łámi s tey łlepoty ładnym obyczáiem łobie pomoc nie możemy. *RejPos* 173, 44, 302v.

Synonimy: 1. *błęd, fałsz, nieprawda, omyłka;* 2. *chyba, fałsz, myłka, omyłność, omyłka;* 3. *błędzenie, błędliwość, grzech, upadek, występek.*

Cf **OBŁĄD, OBŁĘDNOŚĆ**